

PUNANE RAAMAT

ELIZABETH STROUT

OLIVE KITTERIDGE

Inglise keelest tõlkinud Jana Linnart

Originaali tiitel:
Elizabeth Strout
Olive Kitteridge
Random House, 2008

Toimetanud Laura Salumets
Sarja kujundanud Jüri Jegorov
Disainer Villu Koskaru

Avaldamist on toetanud Eesti Kultuurkapital

Copyright © 2008 by Elizabeth Strout
This translation published by arrangement with Random house,
a division of Penguin Random House LLC
Tõlge eesti keelde © Jana Linnart ja Tänapäev, 2016

ISBN 978-9949-27-981-4
www.tnp.ee

Trükitud OÜ Greif trükikojas

*Minu emale,
kes suudab muuta elu võluväliseks
ning on parim jutustaja, keda tean*

SISUKORD

6	Apteek	7
	Tõus	35
	Klaverimängija	53
	Väike purse	66
	Nälg	80
	Teine tee	111
	Talvekontsert	132
	Tulbid	148
	Korvitäis reise	172
	Laev pudelis	190
	Turvakontroll	210
	Kurjategija	244
	Jõgi	262

APTEEK

7

Henry Kitteridge oli palju aastaid naaberlinnas apteeker ja sõitis igal hommikul lumistel teedel või vihmamärgadel teedel või suvistel teedel, kui metsvaarikad ajasid põldmurakate keskel uusi võrseid teelõigul, kust ta keeras ära apteegi juurde viivale laiemale tänavale. Nüüd on ta pensionil, ärkab endiselt varakult ja meenutab, kuidas hommikud olid ta lemmikaeg, nagu olnuks maailm tema saladus, kuidas kummid tema all vaikselt sahisesid ning läbi koiduudu kerkis valgus, põgus vaade lahele paremal, siis männid, kõrged ja sihvakad, ning peaaegu alati sõitis ta, aken paokil, sest talle meeldis mändide lõhn ja raske soolakas õhk, talviti meeldis talle aga külma hõng.

Apteek oli väike kahekorruseline hoone, mis oli seinapidi teise maja küljes, kus asusid rauakauplus ja väike toidupood. Igal hommikul parkis Henry maja taha suurte metallist prügikastide kõrvale, sisenes tagauksest apteeki, pani tuled põlema, keeras termostaadi sisse või, kui oli suvi, lülitas ventilaatorid tööle. Ta avas seifi, pani raha kassasse, keeras eesukse lahti, pesi käed, tõmbas valge kitli selga. See rituaal pakkus rahuldust, nagu oleks vana rohpood oma hambapasta, vitamiinide, juuksekaunistuste, isegi õmblusnõelte ja postkaardiriulite, punaste kummist kuumaveepudelite ja klistiiripumpadega kindel ja vankumatu inimene. Kõik ebameeldivused,

mis võisid aset leida kodus, rahutus selle pärast, kuidas ta abikaasa sageli voodist tõusis, et ööpimeduses mööda maja ringi uidata – see kõik taandus nagu rannajoon, kui Henry oma apteegi turvalisuses ringi kõndis. Keset sahtleid ja tabletipurkide ridu leti taga seistes oli Henry rõõmsameelne, kui telefon helises, rõõmsameelne, kui proua Merriman tuli oma vererõhurohu järele või vana Cliff Mott saabus digitaalse järele, rõõmsameelne, kui valmistas vaaliumi Rachel Jonesile, kelle mees jooksis minema samal ööl, kui nende laps sündis. Henry loomuses oli kuulata ning palju kordi nädala jooksul ütles ta „Heldeke, kui kurb kuulda” või „Vaata, kus lugu!”

8

Sisimas kannatas Henry vaikselt hirmusid nagu mees, kes on olnud lapsepõlves kaks korda tunnistajaks muidu narruseni hoolitseva ema närvivapustusele. Kui, nagu vahel harva juhtus, mõni klient oli pahane hinna pärast või ärritunud elastiksideme või jääkoti kvaliteedi üle, tegi Henry kõik, mis suutis, et olukorda kiiresti parandada. Aastaid töötas tema juures proua Granger, kelle abikaasa oli homaaripüüdja; naine tundus endaga kaasas kandvat avamere külma tuult ning polnud sugugi nii innukas ettevaatlikule kliendile meele järele olema. Henry pidi retsepte täites poole kõrvaga kuulama, ega naine ei ole kassa juures kaebust tõrjumas. Enam kui kord meenus talle sama tunne, jälgides, ega abikaasa Olive ei ole Christopheriga kodutööde või tegemata ununenud majapidamistöode pärast liiga kuri; tunne, kuidas ta ei tohi tähelepanu kaotada, vajadus kanda hoolt, et kõik oleksid rahul. Kui Henry kuulis proua Grangeri häält energilisemaks muutumas, tuli ta oma kohalt tagaseina ääres ettepoole, et ise kliendiga rääkida. Muidu sai proua Granger oma tööga hästi hakkama. Henryle meeldis, et naine ei olnud jutukas, hoidis kaubal ideaalselt silma peal ega võtnud peaaegu kunagi haiguspäeva. See, et proua Granger ühel ööl une pealt suri, hämmastas Henryt ning tekitas teatud vastutustunde, nagu oleks tal jäänud aastaid naise kõrval töötades märkamata mingid sümptomid, mida ta võinuks oma tablettide, siirupite ja süstidega parandada.

„Hiireke,” tähendas abikaasa, kui Henry uue tüdruku palkas. „Ta näeb välja täpselt nagu hiir.”

Denise Thibodeau'l olid ümarad põsed ja pisikesed silmad, mis piilusid tema pruunide raamidega prillide tagant. „Aga kena hiireke,” leidis Henry. „Armas.”

„Keegi, kes ei suuda sirgelt seista, ei ole armas,” ütles Olive. Oli tõsi, et Denise'i kitsad õlad olid ettepoole lāngus, nagu oleks ta millegi eest vabandanud. Ta oli kahekümne kahe aastane ja lõpetanud äsja Vermonti osariigi ülikooli. Tema mehe nimi oli samuti Henry ja Henry Kitteridge'i jahmatas esimest korda Henry Thibodeau'ga kohtudes noormehe oivalisus, millest see ise ei paistnud üldse teadlik olevat. Noormees oli tugev ja jõulise kehaga ning ta silmis oli tuli, mis näis lisavat tema tavalisele korralikule näole hubisevat hiilgust. Ta oli torulukksepp ja töötas oma onu firmas. Nad olid olnud Denise'iga abielus aasta. „Ma ei ole sellest vaimustatud,” sõnas Olive, kui Henry tegi ettepaneku kutsuda noorpaar õhtusöögile. Henry jättis asja sinnapaika. See oli ajal, kui tema poeg, kes ei ilmutanud veel murdeea füüsilisi märke, oli muutunud äkki äärmiselt tusaseks ning tema meeleolu mõjus nagu mürginool läbi õhu; Olive tundus samamoodi muutunud ja muutlik nagu Christopher ning neil kahel olid omavahel raevukad ja kiired tülid, millest sai niisama äkki vaikiva läheduse tekk, kus jahmunud ja arusaamatuses Henry tundis end üleliigsena.

Ent ühe hilissuvised päeva lõpus tagumises parklas seistes ning Denise ja Henry Thibodeau'ga rääkides, kui päike hakkas parajasti kuusepuude taha laskuma, tundis Henry Kitteridge säärast igatsust olla selle noorpaari seltsis, kelle näod olid pööratud tema poole ujeda, kuid innuka huviga, mis meenutas talle ta enda aastatetaguseid ülikoolipäevi, et ta ütles: „Kuulge, meile Olive'iga meeldiks, kui te meile varsti õhtusöögile tuleksite.”

Henry sõitis koju, möödus kõrgetest mändidest, põgusast pilguheidust lahele ning mõtles Thibodeau'dele, kes sõitsid teises

suunas oma haagisesse linnaserval. Ta kujutles õdusat ja puhast haagist – sest Denise oli väga korraarmastaja – ning seda, kuidas nad räägivad omavahel möödunud päevast. Denise võiks öelda: „Ta on hea ülemus.” Ja Henry võiks vastata: „Oh, ta täitsa meeldib mulle.”

Henry keeras sissesõiduteele, mis ei olnudki päris sissesõidutee, vaid pigem murulapp künkatipul, ja nägi aias Olive'i. „Tere, Olive,” ütles ta naise poole astudes. Ta tahtnuks panna käed naisele ümber, kuid Olive'is oli mingi hämarus, mis tundus seisvat tema kõrval nagu ammune tuttav, kes ei taha kuidagi ära minna. Ta ütles, et Thibodeau'd tulevad õhtusöögile. „See oleks lihtsalt õige,” lisan ta.

1
0 Olive pühkis ülahuulelt higi ja pöördus tõmbama maast rohulaugu puhma. „Selge, härra president,” vastas ta. „Anna kokale korraldused.”

Reede õhtul sõitis noorpaar Henry kannul nende juurde ja noor Henry surus Olive'i kätt. „Kena koht teil siin,” sõnas ta. „Vaatega veele. Härra Kitteridge rääkis, et te ehitasite selle ise.”

„Nii see tõesti oli.”

Christopher istus külitsi lauas, lösakil murdeea kohmakuses, ega vastanud, kui Henry Thibodeau küsis, kas ta koolis sporti ka teeb. Henry Kitteridge tundis endas tärkamas ootamatut raevu; ta tahtnuks karjuda poisi peale, kelle viletsad kombed, nagu talle tundus, paljastasid midagi ebameeldivat, midagi sellist, mida Kitteridge'ide kodust poleks tohtinud leida.

„Aptegis töötades,” ütles Olive Denise'ile, tõstes naise ette taldriku küpseubadega, „saate teada kogu linna saladused.” Olive istus Denise'i vastas ja lükkas naise poole ketšupipudeli. „Tuleb osata suud pidada. Kuid tundub, et te teate, kuidas seda teha.”

„Denise saab aru,” ütles Henry Kitteridge.

Denise'i abikaasa sekkus: „Oh, muidugi. Denise'ist usaldusväärsemat pole olemaski.”